

Jaarverslag 2017

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van patiëntenorganisatie Transvisie (hierna te noemen 'Transvisie').

In 2017 is er opnieuw veel aandacht in de media geweest voor transgenders, maar ook voor onderwerpen als genderneutraal, non binair en intersekse. Wij verwachten dat aandacht in de media een positief effect heeft op de acceptatie van deze mensen in de maatschappij. Dat betekent echter niet dat een zoektocht naar genderidentiteit of een transitie daardoor makkelijker is geworden: het blijft een zeer ingrijpend en intensief proces. We zien keer op keer hoeveel steun transgenders en hun omgeving halen uit het contact met lotgenoten. Ook goede, toegankelijke en betaalbare zorg blijft belangrijk – en blijkt helaas niet vanzelfsprekend. Transvisie heeft zich – dankzij de vele medewerkers en de donateurs – in 2017 opnieuw kunnen inzetten voor transgenders in Nederland.

In 2017 hebben we zowel via individueel lotgenotecontact als via lotgenotencontact in groepsverband weer veel transgenders met elkaar in contact gebracht. De informatie die we aan onze doelgroep en andere geïnteresseerden aanbieden, blijft onverminderd belangrijk. Het secretariaat heeft het onverminderd druk. Wat betreft de geschreven informatie heeft in 2017 verschuiving plaatsgevonden van papieren informatie naar digitale informatie. De website is volledig vernieuwd en het logo en de huisstijl zijn aangepast. Transvisie probeert door middel van dialoog en inhoudelijke argumenten met zorgverleners, overheid en zorgverzekeraars de zorg voor transgenders te verbeteren.

Eind 2017 is de Psychische zorgstandaard door alle partijen geautoriseerd en van kracht geworden. Momenteel wordt door een landelijk projectteam bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende beroepsorganisaties, zorgverleners en belangenorganisaties, waaronder Transvisie, gewerkt aan een somatische zorgstandaard voor transgenders. Beide zorgstandaarden moeten duidelijkheid brengen over tal van onderwerpen die betrekking hebben op de zorg aan transgenders, zoals kwaliteit van de zorg, wachttijden, bejegening en kwaliteit van de zorgverleners.

Op de volgende pagina's doen we verslag van al onze activiteiten in 2017. Wij zijn trots op wat we in 2017 hebben bereikt voor onze doelgroep. We realiseren ons zeer goed dat we dit vooral te danken hebben aan onze donateurs en de inzet van onze trouwe medewerkers. Wij zijn hen, ook namens alle transgenders in Nederland, dan ook zeer dankbaar.

Dit jaarverslag is vastgesteld door het bestuur van Transvisie in haar vergadering van 1 februari 2018.

Het bestuur van Transvisie

2. Bestuur, strategie en besturing

Bestuur: Het bestuur van Transvisie bestond in 2017 uit vier bestuursleden (voorzitter, penningmeester, secretaris en algemeen bestuurslid). Het bestuur heeft in 2017 elf reguliere bestuursvergaderingen gehouden. Sinds 2015 zijn de bestuurlijke werkzaamheden onderverdeeld in vier portefeuilles, te weten: belangenbehartiging, lotgenotencontact, informatievoorziening en bedrijfsvoering. Binnen het bestuur zijn alle portefeuilles toebedeeld aan een of meer bestuursleden. De portefeuille lotgenotencontact is verdeeld over alle bestuursleden. Ieder bestuurslid is verantwoordelijk voor zijn/haar portefeuille en legt hierover verantwoording af aan het voltallige bestuur.

Strategie: Het bestuur van Transvisie heeft in 2017 haar strategie bepaald voor de lange en de korte termijn. Hiervoor is gebruik gemaakt van de methodiek Theory of Change, waarbij een derde dit proces heeft begeleid. Allereerst is een lange termijn doelstelling geformuleerd. Vervolgens is via tussendoelstellingen terug geredeneerd naar het heden. Deze tussendoelstellingen moeten ertoe leiden dat de lange termijn doelstelling wordt behaald. Deze strategie staat op de website (<https://www.transvisie.nl/info/organisatie/transvisie-2/>).

Besturing: De laatste jaren is het belang en de invloed van Transvisie als patiëntenorganisatie flink toegenomen. Dit is enerzijds het gevolg van bewust beleid van het bestuur om relevant te zijn bij collectieve belangenbehartiging. Anderzijds zorgt de toename in het aantal transgenders dat ondersteuning en contact zoekt, voor een groter beroep op de diensten van de organisatie. Dit maakt het belang van een effectieve en slagvaardige organisatie groter. Ook het bovengenoemde Theory of Change proces is daarbij van belang. Deze beide ontwikkelingen beïnvloeden elkaar. Daarom heeft het bestuur in overleg met de medewerkers een visie op een nieuwe besturingsstructuur opgesteld. Deze visie wordt in 2018 uitgevoerd.

De huidige organisatie heeft een platte structuur: bestuursleden sturen direct de operationele activiteiten en medewerkers aan binnen hun portefeuilles. Medewerkers zijn zeer betrokken bij de doelgroep en hun eigen takenpakket. Het commitment en de ervaring van bestuur en medewerkers is een grote waarde voor onze organisatie die draait op vrijwilligers en wat dat betreft staat Transvisie er goed voor. De vier leden van het bestuur hebben samen zeer brede ervaring en competenties. De omvang en zwaarte van de bestuursfuncties en de operationele focus bedreigt echter de effectiviteit, mede ook omdat vacante bestuursfuncties steeds erg moeilijk in te vullen zijn. De huidige opzet heeft de grens aan de schaalbaarheid bereikt.

Daarom worden twee nieuwe functies organisatie breed ingevoerd: Coördinatoren en beleidsmedewerkers. De organisatie heeft voor sommige activiteiten nu al een coördinator. Die rol gaan we, met de benodigde bevoegdheden, in alle portefeuilles inzetten. Daarmee komt er meer uitvoerende verantwoordelijkheid lager in de organisatie te liggen, wordt het bestuur ontlast en ontstaan er voor mensen binnen en buiten de organisatie meer mogelijkheden om een bijdrage te leveren. Daarnaast wordt voor de portefeuille collectieve belangenbehartiging een of meer, onbetaalde, strategische beleidsmedewerkers geworven.

Het schriftelijke Handboek van Transvisie met daarin opgenomen het beleid van de verschillende onderdelen en functies van de organisatie is komen te vervallen. De inhoud en de beleidsnota's hebben een plaats op de website gekregen.

3. Wat heeft Transvisie gedaan in 2017

Transvisie heeft een drietal kernactiviteiten, t.w.: lotgenotencontact, informatievoorziening en belangenbehartiging. In dit hoofdstuk wordt verantwoording gedaan van haar activiteiten ten behoeve van deze kernactiviteiten.

3.a. Lotgenotencontact

Transvisie onderscheidt lotgenotencontact in contact in groepsverband en individueel contact.

3.a.1 Lotgenotencontact in groepsverband

Transvisie heeft 10 zelfhulpgroepen, deze hebben tezamen in 2017 meer dan 100 groepsbijeenkomsten, verspreid over het land, georganiseerd. In deze groepen stond het lotgenotencontact centraal. Ongeveer 45 vrijwilligers zijn daarbij actief geweest. Bezoekersaantallen worden door een aantal groepen (deels) bijgehouden maar niet structureel. Net als in 2016 zien we in 2017 een stijgend aantal bezoekers.

Alle groepen zijn 'open' voor inloop, in principe zonder aankondiging vooraf, al is aanmelden in sommige gevallen wel gewenst. Bij (H)Erkenning geldt de beperking dat transgenders niet bij de bijeenkomsten aanwezig mogen zijn, behalve als ze uitgenodigd worden om hun verhaal te vertellen aan partners en ouders.

De meeste groepen organiseren themabijeenkomsten, al dan niet met behulp van gastsprekers. Er worden ook workshops, activiteiten en speciale bijeenkomsten in de vorm van, barbecues en paas- en/of kerstbijeenkomsten georganiseerd. Ieder groep is zelf verantwoordelijk voor het eigen programma.

Mannengroep: Groep waar transmannen elkaar kunnen ontmoeten. De mannengroep is in 2017 12 maal bij elkaar geweest, 3 maal in Amsterdam en 9 maal op de nieuwe locatie in Utrecht. De bijeenkomsten duurden een dagdeel. De mannengroep verheugt zich in een enorme toename van het aantal bezoekers. Bijeenkomsten met 40 tot 50 bezoekers zijn geen uitzondering. Er zijn verschillende gespreksonderwerpen en sprekers geweest.

Vrouwengroep: Groep waar transvrouwen elkaar kunnen ontmoeten. De vrouwengroep organiseerde in 2017 elke maand een (thema)bijeenkomst, 3 maal in Amsterdam en 9 maal op de nieuwe locatie in Utrecht. Alle (thema) bijeenkomsten waren bedoeld om lotgenotencontact te bevorderen. De bijeenkomsten nemen een dagdeel in beslag.

Genderkind en ouders: Genderkind en ouders (Go, voorheen Berdache) is de groep voor ouders van transgenderkinderen Go organiseert ook bijeenkomsten voor de kinderen en jongeren zelf, maar ook voor overige familieleden. Go/Berdache heeft in 2017 twee oudermiddagen, twee kinderdagen, een jongerendag en een familiedag georganiseerd. Bij zowel de kinderdagen als de jongerendagen waren er rond de 30 kinderen/jongeren aanwezig. De familiedag (tevens viering van het jubileum) werd bezocht door ongeveer 200 mensen. De oudermiddagen hadden als thema: 'het medische traject' en 'genderdysforie en school'. Tijdens de familiedag heeft Berdache zijn naam veranderd in Genderkind en ouders (Go).

(H)erkenning: De groep voor partners, kinderen of ouders van transgender personen. (H)erkenning organiseerde in 2017 vier (thema) bijeenkomsten, te weten in januari, in april, in juni en in oktober. Alle (thema) bijeenkomsten zijn bedoeld om lotgenotencontact te bevorderen. Bij twee bijeenkomsten was

geen vooraf bepaald thema. Het uitwisselen van ervaringen stond centraal. De derde bijeenkomst bestond uit een activiteit. De bijeenkomsten nemen een dagdeel in beslag.

Genderhome Groningen: De groep voor transgender personen uit de drie noordelijke provincies. De bijeenkomsten zijn maandelijks. Alle bijeenkomsten starten en eindigen met transmannen en transvrouwen samen. In de tussenliggende tijd vinden er bijeenkomsten plaats voor vrouwen en mannen apart, hoewel ook wel onderwerpen samen worden gedaan. In augustus is er een gezamenlijke activiteit geweest en het jaar is afgesloten met een Kerstbijeenkomst. Per keer zijn er 30 tot 50 deelnemers.

Transgendercafé Enschede: Deze groep is voor transgender personen uit de omgeving Enschede en een samenwerking met het COC Twente. In 2017 zijn er iedere twee maanden bijeenkomsten geweest. De belangstelling voor de bijeenkomsten is in de loop van het jaar toegenomen van 10-15 bezoekers per bijeenkomst naar meer dan 25 bezoekers per bijeenkomst.

TransAnders: TransAnders is de lotgenotengroep voor transgenders die zich niet duidelijk man of vrouw voelen, of beide of geen beiden tegelijk. In 2017 is er maandelijks een bijeenkomst geweest, met gemiddeld tussen de 15 en de 20 bezoekers. Dit is min of meer gelijk aan 2016. Elke bijeenkomst richtte zich op een specifiek thema. Sinds september 2017 zijn er ook maandelijks TransAnders bijeenkomsten in Groningen.

Jongvolwassenen groep: De Jongevolwassenengroep (voorheen Jongeren+ groep) is een lotgenotengroep voor alle transgenders in de leeftijd van 18 tot 30 jaar (transmannen, transvrouwen en niet binaire transgenders). Bijeenkomsten zijn om en om groepsgesprekken met een thema (in de eerste drie maanden in Amsterdam en sinds april in Utrecht) en uitjes meer gericht op het samen zijn (locatie varieert). In 2017 is de naam Jongeren+ vervangen door Jongvolwassenen om beter aan te sluiten bij de leeftijdsgrenzen van de groep. De groep is in 2017 ongeveer 50% gegroeid, zowel in het aantal geabonneerden op de nieuwsbrief (nu ongeveer 120) als in het aantal bezoekers (nu gemiddeld 20-25 met uitschieters boven de 30). Er is een derde vrijwilliger aangesteld om de groep te begeleiden.

Transgender en geloof: De groep voor transgenders die gelovig zijn en daar met elkaar over willen praten. In 2017 is deze groep alle maanden, behalve juli en augustus, een bijeengekomen in Zwolle. De deelnemers komen uit het hele land en hebben uiteenlopende kerkelijke achtergronden. Ook de variatie in leeftijd en in de acceptatie van het transgender zijn is groot. Per keer nemen zo'n 10 tot 15 mensen deel. Er is een vaste kern die bijna elke keer komt. In november 2017 is de groep betrokken geweest bij een themadag voor gelovige transgenders.

Trans United: Deze groep is speciaal voor bi-culturele transgenders. Trans United komt regelmatig bijeen in het Doven Ontmoetings Centrum in Amsterdam. De hoofddoelstellingen zijn ontmoeting, informatievoorziening, empowerment en zichtbaarheid voor alle LGBTI organisaties. Het aantal deelnemers wisselt sterk, tussen de 15 en 40 personen. Trans United was indertijd een initiatief van Transvisie en COC Nederland. Momenteel is er een reorganisatie gaande en wordt de groep een zelfstandige stichting.

Trans United heeft in 2016 het initiatief genomen om een transgender boot te laten meevaren in de Canal Parade tijdens de Gay Pride. Afgelopen jaar werd weer een transgenderboot georganiseerd. Ditmaal met (financiële) ondersteuning van Gendertalent en Transvisie. Er waren twee gratis plaatsen beschikbaar voor de Transvisie achterban. Een bestuurslid was namens Transvisie op de boot aanwezig.

3a.2 Individueel lotgenotencontact

Er zijn verschillende vormen van individueel lotgenoten contact:

Telefonisch en email contact met medewerkers van het secretariaat: De medewerkers van het secretariaat staan iedere middag (sinds december m.u.v. de donderdag) op werkdagen transgenders telefonisch te woord en beantwoorden e-mails.

Contacttelefoon: De zelfhulpgroepen Go, (H)Erkenning en Transgender en geloof beheren een contacttelefoon om mensen uit de doelgroep te woord te staan, meestal buiten de tijden waarop het secretariaat bereikbaar is.

Individueel gesprek voorafgaand aan of tijdens een groepsbijeenkomst: Bij veel groepen bestaat de mogelijkheid dat iemand een gesprek heeft met een van de medewerkers voorafgaand aan of tijdens de groepsactiviteiten. Hiervan wordt regelmatig gebruik gemaakt.

Vriendschappelijk bezoek in het ziekenhuis: Transvisie heeft 7 medewerkers die op verzoek transgenders in het ziekenhuis bezoeken, nadat ze een genderbevestigende operatie hebben ondergaan. In 2017 zijn er in totaal 10 mensen (8 transmannen en 2 transvrouwen) bezocht in VUmc in Amsterdam, het Slotervaart ziekenhuis in Amsterdam en het Noordwest Ziekenhuis in Alkmaar.

Individuele gesprekken: Er is een poule van 15 medewerkers voor het voeren van individuele gesprekken. In 2017 zijn er 20 aanvragen binnengekomen voor zo'n gesprek. 16 Gesprekken zijn daadwerkelijk gevoerd (telefonisch of face2face). 3 aanvragers zijn naar elders verwezen voor andere ondersteuning. De meeste verzoeken kwamen van mensen die zich identificeren als vrouw of als man of anders. Er was 1 verzoek van een ouder.

Verzoeken voor gesprekken met een ervaringsdeskundige varieerden van het zoeken naar identiteit, gevoelens van eenzaamheid of sociaal isolement, vragen rond start van het traject, periode na het traject of een alternatief traject, lotgenotencontact voor non-binaire mensen of info voor ouders.

Individuele gesprekken met vluchtelingen: Transvisie heeft een poule van 7 vrijwilligers voor gesprekken met vluchtelingen. In 2017 was er een afname van het aantal gesprekken met vluchtelingen, mede te verklaren door de afname van de toestroom van het aantal vluchtelingen in ons land. Er hebben met 3 transgender vluchtelingen gesprekken plaatsgevonden.

Contact met VUmc over mogelijkheden tot individueel contact door Transvisie: De coördinator individuele contacten heeft in maart 2017 op uitnodiging van hoofd psychologen een presentatie gegeven bij de VU psychologen volwassen van het genderteam van het VUmc over de mogelijkheden van individuele contacten (bezoek en gesprek) van Transvisie. Daarnaast heeft hij regelmatig contact met medewerkers van de dienst Pastoraat en Geestelijke verzorging van het VUmc.

3.b. Informatievoorziening, voorlichting en communicatie

Transvisie ziet als een van haar belangrijkste taken het informeren, voorlichten en adviseren van de doelgroep, hun naasten, donateurs, verwante organisaties, genderteams, media en de rest van de buitenwereld op het terrein van (medische) zorg en welzijn en de psychosociale aspecten van transgenderzijn. Informatievoorziening, communicatie en voorlichting vinden onder meer plaats door directe en telefonische contacten met vrijwilligers van het secretariaat of van de zelfhulpgroepen en door middel van website, drukwerk, sociale media en nieuwsbrieven.

Transvisie heeft in 2017 een redactie bestaande uit 5 leden, te weten: 3 redacteuren, 1 vormgever en 1 beeldredacteur. De redactie heeft 10 maal vergaderd. De redactie is verantwoordelijk voor de huisstijl, schriftelijke uitgaven (brochures, folders), website, sociale media, nieuwsbrieven en andere uitingen van Transvisie.

3b.1 Informatievoorziening

Informatievoorziening en voorlichting via 1 op 1 contacten: Directe en telefonische contacten hebben ook in 2017 onverminderd plaatsgevonden met de begeleiders van de zelfhulpgroepen, de medewerkers van het secretariaat en de beheerders van de contacttelefoon (Go, (H)Erkenning en Transgender en geloof).

Informatievoorziening via website: In 2017 is de website volledig vernieuwd. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om de inhoudelijke brochures te laten vervallen en deze informatie op te nemen op de website. De nieuwe website is 1 april live gegaan. Twee redacteurs werken, om en om, bijna dagelijks de website bij, actualiseren hem, breiden hem waar nodig verder uit en maken teksten waar nodig nog leesbaarder. De website heeft gemiddeld 3000 à 4000 unieke per maand.

Informatievoorziening via drukwerk: De meeste brochures en folders zijn komen te vervallen. Er is nu nog een algemene folder, zowel in Engels als Nederlands over Transvisie en een folder ten behoeve van donateurs. Verder is er een informatie kaart en een algemene meer uitgebreide brochure over Transvisie. Folders en brochures zijn zowel downloadbaar via de website als te bestellen bij het secretariaat.

Informatievoorziening via forum Go: In 2017 is het beheer van dit forum, m.u.v. het technische beheer bij de medewerkers van Go/Transvisie komen te liggen. Er wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van het forum. Het forum is in 2017 nog niet aangepast aan de nieuwe huisstijl, dit volgt in 2018.

Informatievoorziening via Facebookpagina: Dagelijks posten twee redacteurs van Transvisie een of meer berichten van Transvisie of van derden op de Facebookpagina van Transvisie. Deze pagina had eind 2017 ca. 600 volgers.

Informatievoorziening via nieuwsbrieven: Transvisie heeft in 2017 vier uitgebreide nieuwsbrieven, met veel interessante onderwerpen uitgebracht. Deze nieuwsbrieven zijn gemaakt voor de medewerkers, donateurs en geïnteresseerde derden. Medewerkers, donateurs en aangemelde derden ontvangen de nieuwsbrieven via de mail. Omdat alle nieuwsbrieven ook op de website staan kunnen ook andere geïnteresseerden deze lezen.

3b.2 Voorlichting

Voorlichting volwassenen: Transvisie heeft in 2017 voorlichting op verzoek ten behoeve van volwassenen gegeven. Transvisie is aanwezig geweest op voorlichtingsbijeenkomsten van bv. het genderteam van het VUmc voor volwassenen en kinderen. Verder is er voorlichting gegeven bij een aantal organisaties (GGZ instelling Anton Constandse Den Haag, Medisch Studentenvereniging Pulse Maastricht, Studentenvereniging Psychologie studenten (SPIN) Nijmegen, Gender Sexuality Alliance, Autiroze Utrecht, Enkhuizen info avond).

Voorlichting scholen: In 2017 is Transvisie gestart met het geven op voorlichting op scholen op verzoek en het waar nodig ondersteuning van transgenderkinderen en ouders bij de coming out op school. Een poule van 5 voorlichters hebben in totaal op ruim 35 scholen voorlichting gegeven aan docenten, ouders en scholieren (zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs).

E-learning modules etc.: Sinds eind 2016 neemt Transvisie deel aan een werkgroep die een E-learning module voor gemeenteambtenaren publiekszaken en voor medewerkers JGZ (jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen) voorbereidt. De module wordt uitgewerkt door de Transketeers in samenwerking met TNN. Het initiatief is opgezet door de gemeente Utrecht. Deelnemende organisaties zijn de G4, the Transketeers, Movisie, Indigo, GGZ, Transvisie, TNN). Inmiddels is bekend dat de financiering rond is en is de verwachting dat in de loop van 2018 de modules daadwerkelijk gereed zijn. Daarnaast heeft Transvisie deelgenomen aan een werkgroep van

Movisie die een E-learnig module aan het uitwerken is ten behoeve van sociale professionals in wijkteams, maatschappelijk werkers, opbouwwerkers en jongerenwerkers. Movisie heeft daarvan zelf de financiering geregeld. Bij beide modules is het doel de handelingsverlegenheid van hulpverleners te verminderen en bewustzijn te vergroten over gender- en seksuele diversiteit. De modules hebben een preventief en informatief karakter.

Transvisie heeft op verzoek input gegeven op de herschreven Instrumentenbox LHBT van het Kennisplein gehandicaptensector.

3b.3 Communicatie

Transvisie heeft tegelijk met de verhuizing op 1 april 2017 een nieuw logo en nieuwe huisstijl geïntroduceerd en doorgevoerd. Deze huisstijl is fris en herkenbaar en moet de herkenbaarheid naar buiten toe nog verder versterken.

3.c. Belangenbehartiging

Belangenbehartiging staat centraal in de activiteiten van Transvisie. De voorzitter heeft deze taak in portefeuille en is bij de uitvoering in 2017 bijgestaan door andere bestuursleden en medewerkers. Bij belangenbehartiging wordt onderscheid gemaakt tussen collectieve belangenbehartiging die we doen in onze overleggen met externe contacten, individuele belangenbehartiging en gerelateerd daaraan het aantal ingediende klachten.

3c.1 Collectieve belangenbehartiging - onderwerpen

Er is in 2017 aan een veelheid aan onderwerpen aandacht besteed vanuit de collectieve belangenbehartiging. Hieronder volgen de belangrijkste onderwerpen.

Wachttijsten: De wachttijden zijn in 2017 opnieuw enorm opgelopen, vooral bij de academische centra. De situatie is nijpend. Eind 2017 schoot de wachttijd voor volwassenen bij VUmc door de 1 jaar-grens. Transvisie heeft toen initiatief genomen om alle psychologische transgender zorgverleners (in zowel de GGZ, als de academische centra) uit te nodigen voor overleg om gezamenlijk te zoeken naar oplossingen. Dit overleg kon niet meer in 2017 gehouden worden, maar is gepland voor begin 2018.

Beschikbaarheid van zorg: In 2017 heeft Transvisie meerdere malen druk uitgeoefend op een ziekenhuis om aan te dringen op voortzetting van bedreigde transgenderzorg (genitale chirurgie) of uitbreiding/behoud van operatiecapaciteit (borstverwijdering, gelaatschirurgie).

Kwaliteitsstandaard Psychische Transgenderzorg: In 2017 is de Kwaliteitsstandaard Psychische Transgenderzorg (ook wel Psychische Zorgstandaard genoemd) geaccordeerd. Voor de broodnodige inhoudelijke verbetering was in het standaardisatieproces weinig ruimte, maar toch heeft Transvisie in de eindfase nog enkele belangrijke verbeteringen kunnen afdwingen. Deze verbeteringen zijn een opstap naar verdere acties. De accordering van de standaard heeft bijna negen maanden geduurd. Alle betrokken ketenpartijen hebben de standaard geaccordeerd. Ook Transvisie, ondanks dat het niet de gedroomde standaard is geworden. Op onze website hebben we gemotiveerd waarom we ondanks de tekortkomingen tóch hebben geaccordeerd. Het bestuur dankt via deze weg nogmaals alle medewerkers die kritisch hebben meegelezen gedurende het proces.

Somatische Zorgstandaard: In 2017 participeerde Transvisie in het proces om te komen tot een Somatische Zorgstandaard. Dit proces heeft weinig voortgang gekend: er zijn in 2017 maar twee bijeenkomsten geweest. Als deelnemer aan dit proces hebben we weinig mogelijkheden dit tempo te beïnvloeden. Om onze inhoudelijke standpunten te kunnen onderbouwen richting het standaardisatie-overleg hebben we een focusgroep met medewerkers en externe betrokkenen opgericht om ons te ondersteunen bij het vergaren van wetenschappelijke evidence. Deze focusgroep is eenmaal bijeen geweest, met als onderwerp de hormoonbehandeling.

Borstvergroting voor transvrouwen: Naar aanleiding van inspanningen van Transvisie (deels samen met TNN en COC) in 2016 heeft de minister in 2017 besloten een speciale subsidieregeling voor transvrouwen in het leven te roepen waaruit de borstvergrotingen bij transvrouwen betaald kunnen worden die niet binnen de basisverzekering vallen. Gezien de te strikte criteria voor vergoeding uit de basisverzekering, gaat het hier in de praktijk om vrijwel alle borstvergrotingen voor transvrouwen. Transvisie heeft zich ingezet om goede voorwaarden in die regeling te krijgen. De uitgewerkte regeling wordt voor de zomer van 2018 verwacht.

Decentralisatie: Transvisie heeft zich in 2017 ingezet om endocrinologische zorg te decentraliseren. Dit is onder de aandacht gebracht van verzekeraars, VUmc, NVE (beroepsvereniging) en decentrale psychologen. Inmiddels heeft het VUmc voor de endocrinologie nazorg samenwerking met enkele decentrale endocrinologen. Ook hebben onze inspanningen geleid tot meer draagvlak voor decentralisatie en beter begrip van wat daar voor nodig is.

3c.2 Collectieve belangenbehartiging - externe contacten

Zorgverleners: Transvisie heeft in 2017 contact gelegd of onderhouden met diverse organisaties in en rond de transgenderzorg, waaronder: Kennis- en Zorgcentrum Genderdysforie (KZcG VUmc), Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Stepwork, Psycho Informa Instellingen, Genderteam Zuid Nederland, De Vaart, PsyTrans – de Vaart, PsyQ en PsyQTransvisie Zorg, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), Zorginstituut Nederland (ZiNL), Achmea/Zilveren Kruis, ASR/Ditzo, Menzis en VGZ, Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie (NVE), Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), etc.

Belangenorganisaties: Daarnaast hebben we contacten onderhouden met andere belangenorganisaties als: Transgender Netwerk Nederland (TNN), COC, Rutgers, Movisie, Utrecht Gender Divers, Trans Café Amsterdam, stichting Transman (inmiddels opgeheven), stichting Genderdiversiteit, Slachtofferhulp Nederland, Women@WorkplacePride, IDAHOT, etc.

Doel van deze contacten is elkaar beter te leren kennen en te kunnen vinden. Op deze manier kunnen we makkelijker informatie uit wisselen, en indien nodig samen optrekken.

Over enkele van deze organisaties valt nog wat meer te melden:

Alliantie Transgenderzorg: Transvisie is kritisch geweest op de wijze waarop de Alliantie Transgenderzorg in het verleden functioneerde. Ook in 2017 is daar onvoldoende verbetering in gekomen en geen verantwoording over afgelegd. Dit is een van de redenen geweest dat Transvisie zich sterk heeft gemaakt voor het beëindigen van deze alliantie bij het aflopen van de subsidieperiode halverwege 2017. De leden van deze alliantie zetten zich nog wel gezamenlijk in om de Kwaliteitsstandaard Psychische Transgenderzorg onder te brengen bij een beheerorganisatie.

Transgender Netwerk Nederland (TNN): Er is een betere samenwerking gekomen met Transgender Netwerk Nederland (TNN). Vanuit positieve ervaringen met samenwerking in het vluchtelingendossier, is in 2017 een langzame verbreding in gang gezet.

Alliantie Genderdiversiteit: In de Alliantie Genderdiversiteit bundelen een aantal maatschappelijke organisaties hun krachten rond het thema 'gender'. Dit zijn Movisie, Rutgers, Atria, Emancipator, TNN, COC NL, NNID, Doetank-Peer, Stichting School & Veiligheid, UvA pedagogiek en Nederlands Jeugdinstituut. Transvisie heeft zich eind 2017 aangesloten bij de Alliantie Genderdiversiteit. Het ministerie van OCW ondersteunt dit project.

P&G292: Er is contact gelegd met een verpleegkundige van deze organisatie van sekswerkers. Begin 2018 moet daar een verkennend onderzoek uit voortkomen naar het vóórkomen en voorkómen van SOA's bij transpersonen. In dit verlengde ligt ook het plan om verder verkennend onderzoek te doen naar risico's voor transpersonen op het krijgen van kanker aan borstklierweefsel, prostaat en neovagina.

Manifestaties: Tijdens de Protestdemonstratie Transgendermoorden bij het Homomonument op 10 maart, was een van de bestuursleden aanwezig.

Op 4 mei tijdens de dodenherdenking heeft een van de bestuursleden samen met de directeur van GenderTalent, een krans gelegd bij het Homomonument in Amsterdam.

De Transgender Gedenkdag werd door ons bestuur op twee plaatsen bijgewoond, zowel de nationale herdenking in Zwolle, als de herdenking in Amsterdam.

Internationaal: Twee bestuursleden hebben deelgenomen aan het tweejaarlijks georganiseerde congres van EPATH, dat in 2017 is gehouden in Boedapest. Naast het bijwonen van de verschillende voordrachten en presentaties is er uitgebreid genetwerkt. Informatie uit de presentaties is via de nieuwsbrieven weer gedeeld met vrijwilligers en andere geïnteresseerden.

Tijdens de Gay Pride in Amsterdam heeft een van de bestuursleden enkele transgenderactivisten uit het buitenland (China, India, Pakistan, Zuid-Korea, Indonesië, Japan en Myanmar) ontmoet en gesproken over gezondheidszorg en empowerment.

Op 13 maart heeft een van de bestuursleden in het Amsterdam museum LGBTI activisten uit o.a. Rusland en Kazachstan ontmoet en gesproken over diverse onderwerpen zoals discriminatie, wet- en regelgeving en gezondheidszorg.

3c.3 Individuele belangenbehartiging

In 2017 is deze taak slapend gehouden vanwege capaciteitsgebrek. Op de website zijn wel diverse voorbeeldbrieven geplaatst die mensen konden gebruiken in specifieke situaties bv. richting hun zorgverzekering. In december 2017 is Transvisie er in geslaagd een coördinator aan te stellen om deze taak weer actief te gaan uitvoeren in 2018.

3c.4 Klachten

In 2017 kwamen 17 meldingen van transgender personen binnen over handelen en/of nalaten door derden, deels rechtstreeks, deels via ons secretariaat. 14 meldingen door een transgender persoon zelf en 3 door een ouder.

Klachten betroffen de volgende onderwerpen:

- Medische zorg:
  - Discriminatie door behandelaar: deze wil niet opereren in verband met kans op bijwerkingen
  - Niet voldoende geïnformeerd over de kosten van een borstvergroterende operatie
  - Ziekenhuis weigert het invriezen van eicellen
  - Afwijzing aangezichtschirurgie (2x)
  - Bij de aanmelding was vraag niet duidelijk. Het gaat over beharing rug en schouders in combinatie met het dragen van zomerkleding
  - Ziekenhuis blijft aanschrijven in niet gewenste geslacht (2X)
  - Lange wachttijden voor behandeling door: intake, diagnostiek, overige behandelingen
- Discriminatie:
  - Uitzendbureau wil transgender die nog in transitie is niet inschrijven
  - Gemeente wil transgender in traject zetten voor mensen met een verstandelijke beperking
  - Transgender moet verlofdagen opnemen na hersteloperatie. Mag niet in ziekte wet. Was daarvoor nooit bij arbodienst aangemeld als ziek bij behandeling
  - Genderneutrale post niet mogelijk bij verzekeraar
- Planning:
  - Combiafspraak niet mogelijk. Men moet op twee verschillende dagen naar het ziekenhuis komen

- Planning verloopt niet logisch en eerlijk. Hoe vaker men belt hoe eerder men aan de beurt is

De klachten betreffen de volgende organisaties:

1. Rijnstaete ziekenhuis
2. VUmc (8x)
3. Verzekeraar Ohra
4. Verzekeraar Menzis (2x)
5. Verzekeraar Zilveren Kruis
6. Overheid gemeente Meppel
7. Behandelaar, werkgever, overig (3x)

Deze klachten heeft het bestuur meegewogen bij het bepalen van beleid en prioriteiten.

4. Middelen om de activiteiten te realiseren

4.a. Medewerkers

Medewerkers: In 2017 is Transvisie de 'vrijwilligers' 'medewerkers' gaan noemen.

Aantal medewerkers: Transvisie heeft in 2017 een groot aantal nieuwe medewerkers verwelkomd en helaas ook afscheid genomen van een aantal anderen. In totaal heeft Transvisie in 2017 (peildatum november) 67 medewerkers, die op tal van functie werkzaam zijn: bestuurders, secretariaatsmedewerkers, groepsbegeleiders, redactieleden, ziekenhuisbezoekers, medewerkers die individuele gesprekken voeren, medewerkers die voorlichting geven, kwaliteitsonderzoekers en medewerkers die ondersteunende taken (ICT) uitvoeren. Diverse medewerkers hebben individueel korte trainingen gevolgd.

Medewerksdagen: In 2017 zijn er drie contactpersonen-overleggen georganiseerd. Aan het contactpersonenoverleg nemen deel: één vertegenwoordiger van de lotgenotengroepen, ziekenhuisbezoekers, individuele gesprekken en secretariaat en een of meer leden van het bestuur. Doel van dit overleg is het aanhalen van de contacten tussen de verschillende groepen, kennisoverdracht en het leren van elkaars ervaringen. Verder zijn er twee scholingsdagen voor medewerkers en een klankbordoverleg voor medewerkers en donateurs georganiseerd. Beide scholingsdagen stonden in het teken van kennisdeling en kennisoverdracht.

Training: Transvisie heeft een interne training verzorgd voor een aantal medewerkers over het voeren van individuele gesprekken. De training kon in het algemeen op een grote waardering rekenen bij de deelnemers. Ook in 2017 maakten medewerkers van Transvisie op individuele basis gebruik van het cursusaanbod van PGO-Support.

4.b. Financiële middelen

4b.1 Donateurs

Op de peildatum 1 september 2017 had Transvisie 194 donateurs (tegenover 193 in 2016). In 2017 zijn de zelfhulpgroepen gevraagd het donateurschap nadrukkelijk onder de aandacht te brengen van hun bezoekers. Daarnaast zijn inzake het behouden en werven van donateurs de volgende acties ondernomen:

- Verzenden van een donateursnieuwsbrief (3 keer per jaar).
- Sneller rappelleren van donateurs die geen betaling hebben gedaan.
- Eerder in het jaar incasseren van donateursbijdrage.

4b.2 Financiën

Inkomsten: Transvisie heeft in 2017 € 69.000,- aan inkomsten gehad. Dit is een aanzienlijke stijging ten opzicht van 2016 en ruim € 10.000 meer dan begroot. Deze hogere inkomsten vallen te verklaren uit een stijging van de subsidie (met € 10.000), een kleine daling van de donateursinkomsten (€ 500,-) en een grote stijging van de overige inkomsten.

Historie van de inkomsten:

Jaar	Totaal (€)	Subsidie (€)	Donateurs (€)	Overig (€)
2017*	69.000	45.000	9.000	15.000
2016	53.530	35.000	9.473	9.014
2015	53.161	35.000	7.954	10.207
2014	51.624	35.000	6.243	10.381
2013	47.791	35.000	6.229	6,762

* de cijfers van 2017 zijn geschat, ze dateren van voor afsluiting van het boekjaar

Uitgaven: Transvisie heeft in 2016 € 68.500,- aan uitgaven gehad. Dit is ruim € 16.000,- meer dan in 2016. De hogere uitgaven ten opzichte van voorgaande jaren is te verklaren door de verhuizing die we in maart hebben gemaakt (ongeveer € 4.000 extra uitgaven), hogere kosten in het kader van informatieverstrekking (€ 4.000 website, promotiemateriaal en nieuw drukwerk), de ondersteuning bij het opstellen van een Theorie of Change (€ 3.000) en hogere scholingskosten voor onze medewerkers (€ 4.000)

Historie van de uitgaven:

Jaar	Totaal (€)	Zelfhulp (€)	Informatie (€)	Belangen behart. (€)	Overig (€)
2017*	68.500	27.000	9.000	1.200	33.300
2016	49.454	25.229	2.916	2.779	18.530
2015	51.804	26.697	12.563	1.228	11.316
2014	42.437	24.356	4.603	530	12.948
2013	44.049	18.455	5.749	116	19.729

* de cijfers van 2017 zijn van voor afsluiting van het boekjaar

Resultaat: Er is in 2017* een positief resultaat behaald van € 500,-.

* de cijfers van 2017 zijn van voor afsluiting van het boekjaar

Fondsenwerving: Om effectiever te zijn in onze doelstellingen is het wenselijk om meer financiële middelen te hebben om gericht professionele ondersteuning te kunnen inhuren en om medewerkers door vergoedingen meer mogelijkheden te geven zich substantieel in te zetten voor onze organisatie. Daarom is er in de visie genoemd in hoofdstuk 2 voor gekozen een nieuw te werven bestuurslid te belasten met de portefeuille Fondsenwerving.

4.c. Huisvesting

Op 1 april 2017 is het secretariaat van Transvisie verhuisd van Amsterdam naar een ruimte in het bedrijfsverzamelgebouw aan de Niasstraat 1 te Utrecht. Diverse groepen maken gebruik van een groepsruimte in dit pand.